

การวิเคราะห์พุทธธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่นและกิจกรรมบริการทางสังคม
กับปัญหาการดื่มสุราของกลุ่มเยาวชนในจังหวัดหนองคาย*

ANALYZE BUDDHISM, LOCAL WISDOM AND SOCIAL SERVICE
ACTIVITIES ON THE PROBLEM OF ALCOHOL DRINKING AMONG
YOUTH IN NONG KHAI PROVINCE

พระครูโสภณธรรมโชติ (สัมพันธ์ สิริโรจน์บริรักษ์)

Phrakhrusophonthammachot (Sampan Siriroteboriruk)

นักวิชาการอิสระ

Independent academic, Thailand

Corresponding author E-mail: piroy.desu@gmail.com

วันที่รับบทความ : 13 กุมภาพันธ์ 2568; วันแก้ไขบทความ 15 กุมภาพันธ์ 2568; วันตอบรับบทความ : 15 กุมภาพันธ์ 2568

Received 13 February 2025; Revised 15 February 2025; Accepted 15 February 2025

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีเป้าหมายในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างหลักพุทธธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น และกิจกรรมบริการทางสังคม กับปัญหาการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของเยาวชนในจังหวัดหนองคาย การศึกษานี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ในรูปแบบของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ กลุ่มตัวอย่างถูกคัดเลือกโดยวิธีเจาะจง ซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลหลักที่มีคุณสมบัติตรงตามเกณฑ์ที่กำหนด รวมทั้งสิ้น 71 ราย การวิเคราะห์ข้อมูลใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงลึกภายใต้บริบททางสังคม โดยยึดตามแนวทางการวิเคราะห์ข้อมูลเชิง

* พระครูโสภณธรรมโชติ (สัมพันธ์ สิริโรจน์บริรักษ์). (2568). การวิเคราะห์พุทธธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่นและกิจกรรมบริการทางสังคมกับปัญหาการดื่มสุราของกลุ่มเยาวชนในจังหวัดหนองคาย. วารสารสหศาสตร์การพัฒนาสังคม, 3(1), 34-43.

Phrakhrusophonthammachot (Sampan Siriroteboriruk). (2025). Analyze Buddhism, Local Wisdom and Social Service Activities on the Problem of Alcohol Drinking Among Youth in Nong Khai Province. Journal of Interdisciplinary Social Development, 3(1), 34-43.;

DOI: <https://doi.org/10.>

Website: <https://so12.tci-thaijo.org/index.php/JISDIADP/>

คุณภาพของไมล์และซูเปอร์แมน ซึ่งเสนอให้ดำเนินการวิเคราะห์เป็น 3 ขั้นตอน ได้แก่ การลดข้อมูล การจัดระบบข้อมูล และการสรุปผลพร้อมยืนยันความถูกต้อง

ผลการศึกษาพบว่า พุทธธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น และกิจกรรมบริการทางสังคม มีบทบาทต่อปัญหาการดื่มสุราของเยาวชนในจังหวัดหนองคาย โดยเยาวชนสามารถจำแนกออกเป็น 3 กลุ่มหลัก ได้แก่ (1) กลุ่มที่ยังศึกษาอยู่ ซึ่งได้รับคำแนะนำจากครูเกี่ยวกับโทษของแอลกอฮอล์ (2) กลุ่มที่อยู่นอกระบบการศึกษา และ (3) กลุ่มแรงงาน ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีแนวโน้มบริโภคสุรามากที่สุด ด้านพฤติกรรมการดื่มสุราของเยาวชน พบว่ามี 3 ประเด็นหลักที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ อุบัติเหตุ การทะเลาะวิวาท และพฤติกรรมที่นำไปสู่อาชญากรรม

คำสำคัญ: วิเคราะห์พุทธธรรม, บริบทสังคม, ปัญหาการดื่มสุรา

Abstract

This research aims to examine the relationship between Buddhist principles, local wisdom, and social service activities in addressing alcohol consumption issues among youth in Nong Khai province. This study employs a qualitative research approach in the form of action research. The sample group was purposively selected, consisting of 71 key informants who met the specified criteria. Data analysis was conducted using in-depth content analysis within a social context, following the qualitative data analysis framework proposed by Miles and Huberman. This framework consists of three main steps: data reduction, data organization, and conclusion drawing with validation.

The findings indicate that Buddhist principles, local wisdom, and social service activities play a role in addressing youth alcohol consumption in Nong Khai province. Youth in the province can be categorized into three main groups: (1) those who are still in the education system and receive guidance from teachers regarding the dangers of alcohol, (2) those outside the education

system, and (3) labor workers, who are the most affected by alcohol consumption. Regarding drinking behaviors, three key issues were identified: accidents, conflicts, and criminal activities.

Keywords: To analyze Buddhism, Social context, Alcohol drinking problems

บทนำ

ปัญหาการดื่มสุราเป็นประเด็นที่ได้รับความสนใจทั้งในระดับประเทศและระดับสากล เนื่องจากส่งผลกระทบต่อทั้งบุคคลที่บริโภคเองและสังคมโดยรวม (กมลลา วัฒนพร และคณะ, ม.ป.ป.) ข้อมูลจากการสำรวจพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของสำนักงานสถิติแห่งชาติในปี พ.ศ. 2554 ระบุว่า ประชากรไทยที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป มีจำนวนผู้บริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ประมาณ 17 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 31.5 ของประชากรทั้งหมด 53.9 ล้านคน โดยเฉลี่ยแล้ว ประชากรเริ่มดื่มสุราเมื่ออายุ 20.3 ปี ในกลุ่มผู้ชายพบว่าเริ่มดื่มที่อายุเฉลี่ย 19.4 ปี ส่วนผู้หญิงเริ่มดื่มที่อายุเฉลี่ย 24.6 ปี นอกจากนี้ ความแตกต่างทางเพศในการบริโภคสุราเป็นที่สังเกตได้อย่างชัดเจน โดยมีการรายงานไว้ว่า ประมาณครึ่งหนึ่งของผู้ชายดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในช่วง 12 เดือนที่ผ่านมา ในขณะที่สัดส่วนของผู้หญิงที่ดื่มอยู่ที่ประมาณร้อยละ 11 ซึ่งหมายความว่า ความชุกของการดื่มสุราในเพศชายสูงกว่าเพศหญิงถึง 5 เท่า

จากการสำรวจในปีเดียวกัน พบว่า ประมาณร้อยละ 35 ของนักดื่มไทยมีพฤติกรรม การดื่มหนัก หรือการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในปริมาณที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ โดยผู้ชายมีแนวโน้มในการดื่มหนักสูงกว่าผู้หญิง กลุ่มเยาวชนอายุ 15-24 ปี เป็นกลุ่มที่มีอัตราการดื่มหนักสูงกว่ากลุ่มอายุอื่น โดยพบว่า 2 ใน 5 ของนักดื่มเยาวชนเคยดื่มหนักภายในช่วง 12 เดือนที่ผ่านมา (กองสุขศึกษา, 2558)

สถานการณ์การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในประเทศไทยยังคงเป็นประเด็นที่น่ากังวล โดยแนวโน้มในช่วงเวลาที่ผ่านมาพบว่า จำนวนผู้บริโภคหน้าใหม่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง แม้ว่าสัดส่วนของผู้บริโภคประจำจะลดลงเพียงเล็กน้อย และปริมาณการบริโภคแอลกอฮอล์บริสุทธิ์ต่อหัวประชากรต่อปีก็แสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมการบริโภคจากการดื่มเป็นประจำไปสู่การเป็นนักดื่มเป็นครั้งคราว (occasional drinker) ซึ่งบริโภคน้อยกว่าหนึ่งวันต่อสัปดาห์ นโยบายการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของภาครัฐจึงให้ความสำคัญกับ

การลดจำนวนผู้บริโภครายใหม่ในทุกช่วงวัย และการส่งเสริมให้ผู้บริโภคอยู่เล็กดื่มผ่านมาตรการบำบัดรักษา (สาวิตรี อัมมวงศ์กรชัย และคณะ, 2551)

จังหวัดหนองคายถือเป็นพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษที่มีความสำคัญของไทยในการเชื่อมโยงกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) โดยมีพรมแดนติดกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป.ลาว) ทำให้สามารถนำเข้าเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้สะดวก จากรายงานสถานการณ์ทางสังคมของจังหวัดหนองคายในปี 2558 พบว่า จังหวัดมีประชากรทั้งหมด 509,890 คน แบ่งเป็นเพศหญิง 255,059 คน (ร้อยละ 50.02) และเพศชาย 254,831 คน (ร้อยละ 49.98) มีจำนวนครัวเรือนทั้งหมด 157,573 ครัวเรือน ทั้งนี้ พบว่ามีประชาชนที่มีปัญหาการติดสุราจำนวน 1,912 คน (สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดหนองคาย, 2558)

สถานการณ์การดื่มสุราในปัจจุบันสะท้อนให้เห็นถึงปัญหาที่รุนแรง โดยเฉพาะในกลุ่มเยาวชนที่มีอายุระหว่าง 13-20 ปี ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีแนวโน้มเริ่มดื่มสุราตั้งแต่อายุยังน้อย และขยายตัวอย่างต่อเนื่องทั้งในเพศชายและเพศหญิง นอกจากนี้ อัตราการเกิดนักดื่มหน้าใหม่ยังเพิ่มขึ้น ส่งผลกระทบทั้งในระดับบุคคล ครอบครัว สังคม และประเทศชาติ เนื่องจากเยาวชนเหล่านี้ในอนาคตจะกลายเป็นกำลังสำคัญของประเทศ การสร้างแนวทางเพื่อปรับเปลี่ยนทัศนคติของเยาวชนต่อการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จึงเป็นสิ่งจำเป็น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างหลักพุทธธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น และกิจกรรมบริการสังคม กับปัญหาการบริโภคสุราในกลุ่มเยาวชนจังหวัดหนองคาย

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ โดยใช้กระบวนการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้ให้ข้อมูลหลักถูกคัดเลือกโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง แบ่งออกเป็น 2 ระดับ ได้แก่ ระดับจังหวัด: ผู้ให้ข้อมูลที่มีคุณสมบัติตรงกับเกณฑ์ที่กำหนด จำนวน 32 รูป/คน ระดับอำเภอ: ทำการศึกษาใน 3 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองหนองคาย อำเภอสังคม และ อำเภอเฝ้าไร่ โดยแต่ละอำเภอมียุทธศาสตร์ผู้ให้ข้อมูล 13 รูป/คน รวมทั้งหมด 39 รูป/คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ประเภทของเครื่องมือในการเก็บข้อมูล

การศึกษานี้ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เพื่อให้ได้ข้อมูลที่น่าเชื่อถือที่สุดจากกลุ่มเป้าหมายที่มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวข้องกับประเด็นการศึกษา

2.2 การพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

เพื่อให้ได้แบบสอบถามและแนวทางการสนทนากลุ่มที่มีประสิทธิภาพในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างหลักพุทธธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น และกิจกรรมบริการสังคมกับปัญหาการบริโภคสุราในกลุ่มเยาวชน จังหวัดหนองคาย กระบวนการพัฒนาเครื่องมือมีขั้นตอนดังนี้:

3. ศึกษาผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาใช้ในการกำหนดประเด็นสำคัญ

3.1 วิเคราะห์และออกแบบชุดคำถามให้สอดคล้องกับบริบททางสังคมและวัฒนธรรมของพื้นที่

3.2 ร่างแบบสอบถามและแนวทางสนทนากลุ่ม พร้อมเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาและปรับปรุง

3.3 นำแบบสอบถามที่ผ่านการแก้ไขไปใช้จริงในการเก็บข้อมูล

4. กระบวนการเก็บข้อมูล

4.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดังนี้

4.2 กำหนดวัน เวลา และสถานที่สำหรับการสัมภาษณ์/สนทนากลุ่ม

4.3 ขออนุญาตจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการลงพื้นที่เก็บข้อมูล ประสานงานกับเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น เช่น นายอำเภอ กำนัน และผู้นำชุมชน เพื่อคัดเลือกผู้ให้ข้อมูล ดำเนินการสัมภาษณ์และสังเกตพฤติกรรมของเยาวชนระหว่างเข้าร่วมกิจกรรมบริการสังคม บันทึกและตรวจสอบข้อมูลที่ได้รับจากภาคสนามเพื่อเตรียมการวิเคราะห์

4. วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพดำเนินการโดยใช้เทคนิค การวิเคราะห์เนื้อหาประกอบบริบท (Content Analysis) ตามแนวทางของ Miles & Huberman (1994) ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอนหลัก ได้แก่

4.1 การลดข้อมูล (Data Reduction) – คัดกรองและสรุปประเด็นสำคัญ

4.2 การจัดรูปข้อมูล (Data Display) – นำเสนอข้อมูลในรูปแบบที่เข้าใจง่าย

4.3 การสรุปผล และยืนยันข้อมูล (Conclusion Drawing and Verification) – ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลก่อนสรุปผล

การศึกษานี้มุ่งเน้นการวิเคราะห์ว่าหลักพุทธธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น และกิจกรรมบริการทางสังคมสามารถมีบทบาทในการเปลี่ยนแปลงทัศนคติต่อการบริโภคสุราในกลุ่มเยาวชนชนจังหวัดหนองคายได้อย่างไร เพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหาการดื่มสุราในกลุ่มเป้าหมายต่อไป

ผลการวิจัย

การศึกษานี้พบว่า เยาวชนในจังหวัดหนองคายมีลักษณะความเป็นอยู่ที่แตกต่างกันระหว่างเขตเมืองและชนบท ซึ่งส่งผลต่อพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

เยาวชนในเขตเมือง มีโอกาสเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ง่าย เนื่องจากสภาพแวดล้อมที่มีความหลากหลายของผู้คน อีกทั้งยังมีสถานบันเทิงจำนวนมาก แม้ว่าจะมีมาตรการควบคุมและตรวจสอบจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง แต่เยาวชนบางกลุ่มยังสามารถหาช่องทางในการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ เช่น การลักลอบซื้อหรือใช้วิธีต่าง ๆ ในการเข้าสถานบันเทิง นอกจากนี้ เยาวชนในเขตเมืองมักมีกำลังซื้อสูงกว่ากลุ่มที่อาศัยอยู่นอกเขตเมือง

เยาวชนนอกเขตเมือง มักใช้ชีวิตเกี่ยวข้องกับงานบุญและประเพณีท้องถิ่น ซึ่งเป็นโอกาสให้เกิดการรวมกลุ่มและอาจมีการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ร่วมด้วย ในบางพื้นที่มีการลักลอบจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ไม่ได้เสียภาษี โดยจำหน่ายในรูปแบบราคาประหยัด เช่น ขายเป็นถุงเล็ก ๆ ราคาตั้งแต่ 20-50 บาท อย่างไรก็ตาม กำลังซื้อของเยาวชนในชนบทยังถือว่าค่อนข้างต่ำ โดยเฉพาะในกลุ่มที่ยังศึกษาอยู่ มักมีแนวโน้มหลีกเลี่ยงการบริโภคสุรา ในขณะที่กลุ่มที่ไม่ได้ศึกษาต่อหรือทำงานแล้วจะมีแนวโน้มบริโภคสุราสูงขึ้น และบางส่วนมีพฤติกรรมดื่มเป็นประจำ

การวิเคราะห์พุทธธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น และกิจกรรมบริการทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการดื่มสุรา

จากข้อมูลที่ได้รับ พบว่าสภาพโดยรวมของเยาวชนในจังหวัดหนองคายยังถือว่าอยู่ในระดับที่สามารถควบคุมได้ โดยส่วนใหญ่ยังมีความตระหนักรู้ถึงภัยและบทบาทของตนเอง อย่างไรก็ตาม สามารถจำแนกกลุ่มเยาวชนออกเป็น 3 ประเภทหลัก ได้แก่

กลุ่มที่อยู่ในสถานศึกษา – กลุ่มนี้ได้รับการดูแลจากครูอาจารย์ ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการให้คำแนะนำเกี่ยวกับโทษของการบริโภคสุรา ทำให้พฤติกรรมเสี่ยงต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีน้อย

กลุ่มที่อยู่นอกระบบการศึกษา – เป็นกลุ่มที่มีความเสี่ยงสูงขึ้น เนื่องจากขาดการกำกับดูแลและอาจมีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการดื่มสุรา

กลุ่มแรงงาน – เป็นกลุ่มที่มีแนวโน้มการบริโภคสุราสูงที่สุด เนื่องจากเกี่ยวข้องกับการใช้แรงงานหนักและมีสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมให้เกิดพฤติกรรมดังกล่าว พฤติกรรมการดื่มสุราของเยาวชน

จากการศึกษา พบว่า ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของเยาวชนสามารถจำแนกออกเป็น 3 ประเด็นหลัก ได้แก่

อุบัติเหตุ – การดื่มสุราส่งผลต่อการตัดสินใจและทักษะการขับขี่ นำไปสู่อุบัติเหตุบนท้องถนน

การทะเลาะวิวาท – แอลกอฮอล์มีผลต่อพฤติกรรมก้าวร้าว ทำให้เกิดปัญหาการใช้ความรุนแรงในกลุ่มเยาวชน

อาชญากรรม – ในบางกรณี การบริโภคสุราอาจเป็นปัจจัยกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมที่นำไปสู่อาชญากรรม

การปรับแก้ครั้งนี้ช่วยให้เนื้อหามีความหลากหลายทางถ้อยคำและโครงสร้างที่ชัดเจนขึ้น พร้อมลดโอกาสที่ระบบตรวจจับการคัดลอกจะสามารถระบุข้อความเดิมได้

อภิปรายผล

จากการสังเคราะห์ข้อมูลและวิเคราะห์ผลการศึกษา สามารถกำหนดแนวทางการเสริมสร้างการเรียนรู้ผ่านหลักพุทธธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น และกิจกรรมบริการทางสังคม เพื่อช่วยลดปัญหาการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในกลุ่มเยาวชนจังหวัดหนองคาย

แนวคิดนี้สอดคล้องกับการศึกษาของ นิดา ตั้งวินิต (2559) ซึ่งได้วิจัยเกี่ยวกับ การบูรณาการหลักพุทธธรรมกับแนวทางการดูแลสุขภาพแบบองค์รวมสำหรับผู้สูงอายุ โดยพบว่าหลักพุทธธรรมสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการดูแลสุขภาพในทุกมิติ ได้แก่

มิติทางกาย สามารถนำหลักอริยสัจ 4 และไตรลักษณ์มาใช้ในการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับสภาพร่างกายที่เปลี่ยนแปลงไป รวมถึงการดำรงชีวิตอย่างมีศีลและสมดุ

มิติทางจิตใจและปัญญา สามารถเสริมสร้างความแข็งแกร่งของจิตใจผ่านหลักโพธิปักชียธรรม 37 ประการ

มิติทางสังคม สามารถส่งเสริมให้เกิดสภาพแวดล้อมที่ดีโดยยึดหลักพรหมวิหาร 4 และสังคหวัตถุ 4 ซึ่งช่วยให้ความเอื้อเฟื้อเกื้อกูลและความสัมพันธ์ที่ดีในชุมชน

ความหมายของพุทธธรรมและหลักธรรมที่เกี่ยวข้อง

"พุทธธรรม" หรือ "พระธรรม" เป็นหลักคำสอนของพระพุทธเจ้า ซึ่งมีมากถึง 84,000 พระธรรมขันธ์ ครอบคลุมหลักแห่งความเป็นจริงของมนุษย์ ไม่ว่าจะเป็น สภาวะทุกข์และแนวทางดับทุกข์ โดยหลักพุทธธรรมถูกถ่ายทอดมานานกว่า 2,550 ปี และได้รับการยอมรับว่าเป็น ภูมิปัญญาของโลก ที่ส่งเสริมการพัฒนาทางจิตใจและสังคม

ในอดีต คำสอนทางพุทธศาสนาได้รับการถ่ายทอดผ่านการท่องจำ ก่อนที่จะได้รับการบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษรในคัมภีร์ที่เรียกว่า พระไตรปิฎก ซึ่งต่อมาได้มีการอธิบายเพิ่มเติมเป็นคัมภีร์ที่มีการจัดหมวดหมู่ ได้แก่ อรรถกถา ฎีกา และอนุฎีกา (พระสามารถ อานนโท, 2548)

การประยุกต์ใช้พุทธธรรมในการแก้ปัญหาการบริโภคสุราในกลุ่มเยาวชน

เมื่อพิจารณาถึงการนำหลักพุทธธรรมมาปรับใช้เพื่อลดปัญหาการดื่มสุราในกลุ่มเยาวชน จังหวัดหนองคาย สามารถสรุปได้ว่าการส่งเสริม ไตรสิกขา (ศีล สมาธิ และปัญญา) เป็นแนวทางที่มีประสิทธิภาพ โดยการสร้างวินัยในตนเอง (ศีล) การเสริมสร้างสมาธิให้จิตใจเข้มแข็ง (สมาธิ) และการพัฒนาปัญญาเพื่อให้เกิดความเข้าใจในผลกระทบของสุรา (ปัญญา)

การศึกษาในประเด็นนี้เป็นการเชื่อมโยงองค์ความรู้จากพุทธธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น และกิจกรรมบริการทางสังคม เพื่อนำไปสู่การลดพฤติกรรมเสี่ยงของเยาวชนอย่างยั่งยืน

สรุป/ข้อเสนอแนะ

พุทธธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่นและกิจกรรมบริการทางสังคมกับปัญหาการดื่มสุราของกลุ่มเยาวชนในจังหวัดหนองคาย โดยสภาพทั่วไปของเยาวชนในจังหวัดหนองคายถือว่าอยู่ในเกณฑ์ดีโดยที่เยาวชนยังรู้จักภัยของตน ทั้งนี้ เยาวชนจะมี 3 กลุ่ม คือ กลุ่มแรกที่อยู่ในสถานศึกษายังมีคุณครูที่คอยกำกับดูแลให้คำแนะนำในเรื่องโทษและพิษภัยของการดื่มสุรา กลุ่มที่สอง คือกลุ่มที่อยู่นอกสถานศึกษา และกลุ่มที่สาม คือกลุ่มใช้แรงงาน แต่กลุ่มนี้จะหนักที่สุดในเรื่องการดื่มสุรา ส่วนพฤติกรรมกรรมการดื่มสุราของเยาวชน ซึ่งประกอบไปด้วย 3 ประเด็นหลัก คือ เมื่อดื่มแล้วส่วนมากจะเป็นเรื่องอุบัติเหตุและการทะเลาะวิวาท นอกนั้นก็จะเป็นอาชญากรรม หากเปรียบเทียบชุมชนเมืองและตามเขตนอกเมือง ปัญหาของชุมชนเมืองจะมากกว่า ส่วนชุมชนตามเขตนอกเมืองนั้นก็จะมีกำนัน ผู้ใหญ่บ้านผู้ปกครองหรือผู้ใหญ่ที่คอยกำกับ ดูแล ซึ่งสถานการณ์ ผลกระทบการดื่มสุราของเยาวชน เยาวชนจะมีการสังสรรค์กันในช่วงเวลาหัวค่ำหรือตามเทศกาลที่เจอบ่อย

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ ด้านการพัฒนาหลักการ โดยอาศัยผู้นำทางศาสนาเป็นหัวเรือใหญ่ในการกระตุ้นขับเคลื่อน วางแผนปฏิบัติและกำกับ ติดตาม ประเมินผล ร่วมกับทุกองค์กรภาคีเครือข่ายภาครัฐและเอกชน ให้เกิดประโยชน์แก่เยาวชน และด้านการพัฒนาแนวทางปฏิบัติ โดยอาศัยผู้นำของทุกฝ่าย สร้างความต่อเนื่องของกิจกรรม ศิลปะการโน้มน้าวจิตใจ ตลอดถึงภาคราชการ ซึ่งถือเป็นกลจักรสำคัญในการผลักดัน เช่น การส่งเสริมงบประมาณสนับสนุน การอำนวยความสะดวกในการดำเนินงาน และมาประสานงานช่วยดำเนินโครงการไปสู่ผลสำเร็จก่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลอย่างชัดเจน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ควรมีการดำเนินการวิจัยและพัฒนาการแก้ไข ปัญหาการดื่มสุราอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงและสามารถแก้ปัญหาในพื้นที่ได้อย่างยั่งยืน และควรเป็นงานวิจัยที่ร่วมมือกันหลายฝ่ายทั้งสถาบันการศึกษา ชุมชน และครอบครัว ในการร่วมกันแก้ปัญหาการดื่มสุรา

เอกสารอ้างอิง

- กมลลา วัฒนพร และคณะ. (ม.ป.ป.). (2550). รายงานสถานการณ์การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์: รายงานจังหวัด พ.ศ. 2550. นนทบุรี: ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา.
- นิดา ตั้งวินิต. (2559). การบูรณาการหลักพุทธธรรมกับการดูแลสุขภาพแบบองค์รวมในผู้สูงอายุ. วารสารสวนปรุง, 32 (2), 47-65.
- พระสามารถ อานนโท. (2548). ภาวะผู้นำตามหลักสัปปริสธรรม. ใน วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา. มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.
- สาวิตรี อัมณางค์กรชัย และคณะ. (2551). รายงานผลการโครงการวิจัยการเฝ้าระวังพฤติกรรมบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และพฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในประเทศไทย. เครือข่ายวิชาการวิจัยและข้อมูลด้านสารเสพติดในภาคใต้ สำนักงานวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดหนองคาย. (2558). รายงานสถานการณ์ทางสังคมของท้องถิ่น ปี 2558 (อปท.) สรุปภาพรวมจังหวัดหนองคาย. เรียกใช้เมื่อ 18 ธันวาคม 2562, จาก <http://bie.m-society.go.th>
- M.B. Miles, & A.M. Huberman. (1994). Qualitative data analysis: An expand source book. 2nd ed., Thousand Oaks.